

ODPRTA ZNANOST IN SVEŽ VETER

Maja 2018 sprejeta Splošna uredba o varstvu podatkov – mnogi jo bolj poznamo po kratiki GDPR, povezuje pa jo s številnimi izjavami, ki smo jih morali prav zato ponovno podpisovati – je bila tudi za etnologe in antropologe izhodišče za ponovni razmislek o rabi in izrabi osebnih podatkov njihovih sogovornikov. Vsi izzivi (ali težave) z novo uredbo še niso razrešeni, ko se v raziskovalni sferi že soočamo z drugo temo: z odprtim dostopom do znanstvenih informacij. Z njim opredeljujemo brezplačen spletni dostop do znanstvenih informacij (tj. do znanstvenih člankov, znanstvenih monografij in raziskovalnih podatkov) in njihove ponovne rabe.

Med cilji Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020 je, da bodo leta 2021 odprto dostopne vse znanstvene objave (100 odstotkov) iz leta 2020 objavljenih nacionalno financiranih raziskav. *Glasnik Slovenskega etnološkega društva*, ki ima v tem trenutku za naslednji dve leti že zagotovljena finančna sredstva iz nacionalnih virov, sledi smernicam nacionalne strategije: svoje vsebine ponuja v Digitalni knjižnici Slovenije in na svojih spletnih straneh ter tako odprt dostop do znanstvenih objav omogoča takoj ob nastanku. Več težav z »odprto znanostjo« opažam pri raziskovalcih, ki delujejo v okviru nacionalno financiranih raziskav, saj bodo med kladivom in nakovalom odprtega dostopa do raziskovalnih podatkov in varovanja osebnih podatkov, objavljanja v prestižnih (zaprtih) revijah ali revijah z odprtim dostopom (imenovanim tudi zlati odprti dostop). Bolj kot odprti dostop do objav bo odprtost raziskovalnih podatkov tema, ki nas bo v prihodnje v naši stroki še zaposlovala, in to bolj kot si morda mislimo v tem trenutku. Etnologi namreč pri svojem delu nenehno hodimo po meji razkrivanja/varovanja osebnih podatkov svojih sogovornikov, brez katerih si raziskovanja ne moremo niti zamisliti.

Če imam kot raziskovalka še kar nekaj dilem, kako zagotoviti harmonijo med obema zgoraj omenjenima dokumentoma, ki sooblikujeta moje profesionalno delo in odločitve, sem kot urednica mirnejša. V zadnjih letih je bilo veliko narejenega v smeri večje dostopnosti revije in urejanja avtorskih pravic, povezanih z izdajanjem revije. Delno pa k temu prispeva tudi dejstvo, da se s to številko poslavljam od urejanja *Glasnika SED*. Hvaležna sem za nove uvide, spoznanja, pridobljene delovne veščine, nova znanstva in strokovna sodelovanja. Veseli me, da se moje uredniško obdobje končuje s številko, v kateri objavljamo tako sodobne kot najbolj klasične teme iz slovenskega in mednarodnega prostora. Osrednji del tokratne številke je namenjen tematskemu sklopu Etnografija 2.0. Tehnologija, ki naš način življenja kroji bolj kot si včasih želimo priznati, je glavna nit tematskega sklopa, ki sta ga uredila Dan Podjed in Ajda Pretnar.

Digitalnost, dostopnost do informacij in varnost so postulati, ki bodo krojili profesionalni in osebni način življenja tudi v prihodnje. A kot je rekel Ignacij Lojolski: »*Ne poteši in zadovolji duše obilica znanja, marveč notranje čutenje in okušanje stvari.*« Zato tudi v prihodnje digitalnemu svetu dodajamo pristne odnose, srčnost in predanost.

Ker sem uvodnik napisala že po 26. marcu 2019, ko smo na Zboru članov Slovenskega etnološkega društva izbrali novi urednici, izkoriščam priložnost za zahvalo vsem, ki ste sodelovali pri nastajanju revije od leta 2015 do danes, ko smo skupaj ustvarili devet dvojnih števil *Glasnika SED*. Novima urednicama, Saši Poljak Istenič in Daši Ličen, pa želim uspešno uredniško delo. Verjamem, da bo preprih, ki ga bo prinesel sveži veter, dobro del tudi naši reviji; tega se že veselim. Pa hvala in srečno!

Rebeka Kunej,
glavna urednica